

Wayechi – Genesis 47:28 – 50:26

Aliyah 3 – Genesis 48:17 – 48:22

In deze *aliyah* lezen we over de **zegening van Efraïm en Manasse** en dat de Israëlieten elkaar zullen zegenen met de woorden: ‘Moge de Heer je maken als Efraïm en Manasse’. Maar waarom zouden de Israëlieten zich nu juist met de namen van deze **half-heidense**, half-Egyptische zonen van Jozef zegenen? En wat heeft dit te maken met het geheimenis van de **tien ‘verloren’ stammen**, die de naam van Efraïm dragen in de Bijbel?

Voordat we over deze belangrijke vragen gaan nadenken, wil ik beginnen met de laatste twee verzen van deze *aliyah*. Daarin geeft Jakob een **extra zegen** aan **Jozef** mee, boven zijn andere broers. Het gaat om een **‘Shechem’**, die Jakob zelf met zijn zwaard en boog op de Amorieten heeft veroverd. ‘Shechem’ kan vertaald worden met ‘schouder’, ‘bergrug’ of ‘portie’. Maar Shechem kan ook simpelweg als plaatsnaam opgevat worden. Dan gaat het letterlijk over de stad Sichem. Jakob geeft dan de stad Sichem aan Jozef.

Waarom zou Jakob nu juist de stad Sichem aan Jozef willen geven? De Joodse uitlegger Rashi wijst ons op Jozua 24:32, waarin staat dat de beenderen van Jozef eeuwen later begraven werden in Sichem. Het kan dus zijn dat dit niet over een willekeurig stukje grond gaat, maar dat Jakob een specifieke **begraafplaats** geeft aan Jozef, waarin hij uiteindelijk **in het Beloofde Land** begraven kan worden. Zoals Jozef Jakob in het Beloofde Land zou begraven, zo zorgt Jakob dan voor een graf voor Jozef in het Beloofde Land.

Dit geeft ook een interessante link met **Yeshua**. Toen Hij hier op aarde rondliep had Hij geen enkele plaats om zijn hoofd neer te leggen, volgens Mattheüs 8:20. Hij had geen eigen plaats, waar Hij tot rust kon komen in het Beloofde Land. Het enige moment dat Hij een eigen plaats kreeg om zijn hoofd neer te leggen, was na zijn dood aan het kruis. Toen kreeg hij van de vooraanstaande Joden Nicodemus en Jozef van Arimathea **een graf** toegewezen. Het was een nieuw graf, waarin nog niemand gelegd was.¹ Dit was al eeuwen eerder geprofeteerd door Jesaja met de woorden: *Men heeft zijn graf bij de goddelozen gesteld en Hij is bij de rijke in zijn dood geweest.*² Yeshua werd als een misdadiger gekruisigd, maar begraven in het graf van rijke mensen. Yeshua werd weliswaar verworpen, maar kreeg toch een rijk graf in Israël.

Zo kreeg ook Jozef tijdens zijn leven geen enkel deel in het Beloofde Land. Hij werd namelijk door zijn broers verworpen en verkocht naar Egypte. Jozef is daarna niet meer teruggekeerd naar het Beloofde Land om daar te wonen. Toch ontving hij één deel in het Beloofde Land, namelijk een graf, waarin hij eeuwen later begraven zou worden. Hierin is hij een beeld van Yeshua.

Jakob zegt verder dat hij Shechem met zijn **zwaard en boog** op de Amorieten veroverde. Dit laat zien hoe Jakob gebied innam in het Beloofde Land. Geestelijk bezien kunnen het zwaard en de boog staan voor **Woord en gebed**. Het Woord wordt immers het Zwaard van de Geest genoemd in Efeze 6 en gebed is bij uitstek een precisiewapen voor de lange afstand. Dit leert ons dat wanneer wij **geestelijk nieuw gebied in willen nemen** voor de

¹ Johannes 19:38-42.

² Jesaja 53:9.

Heer, dat wij dit alleen kunnen doen door Gods Woord en door gebed. Dat zijn de krachtige geestelijke wapens, waarmee wij nieuwe gebieden in kunnen nemen voor Gods Koninkrijk.

Ik ga door naar de **zegen van Efraïm en Manasse**. Jakob zegt dat de Israëlieten elkaar zullen zegenen met de woorden: 'Moge God jullie maken als Efraïm en Manasse'. Dit is dan ook de zegen die Joodse mensen hun zonen wekelijks meegeven. Maar waarom zouden zij hun kinderen nu juist met de namen van Efraïm en Manasse moeten zegenen? Zij waren **in Egypte geboren** en opgegroeid. Ook kwamen zij uit een **gemengd gezin**, gezien hun moeder een dochter van een heidense priester was. Kunnen de Israëlieten hun kinderen niet beter met andere namen zegenen?

Rashi geeft een mogelijke reden: de Israëlieten zegenen elkaar nu juist met de namen van Efraïm en Manasse, omdat zij **trouw aan God bleven**, te midden van hun **heidense omgeving**. Daar is veel meer kracht en vastberadenheid voor nodig, dan wanneer je God trouw blijft te midden van mededienaren van God. Als de Israëlieten hun kinderen zegenen met de namen van Efraïm en Manasse, zegenen zij hun kinderen met **vastberadenheid** om de weg van God te volgen, hoe de omstandigheden ook zijn.

Een andere mogelijke reden is dat er verschillende lijnen van zegeningen zijn. Zo verkreeg Levi de zegen van het priesterschap. En Juda verkreeg de zegen van het koningschap. Ook zou de Messias uit Juda voortkomen. Welke zegen ontvingen Jozef en zijn zonen dan? Allereerst ontving Efraïm de **eerstgeboortezegen** van Jakob. Efraïm werd als eerste gezegend en hij wordt in Jeremia 31:9 ook door God 'Mijn eerstgeborene' genoemd. Ook staat er in 1 Kronieken 5:1-2 geschreven dat het eerstgeboorterecht van Ruben werd afgenomen en aan de zonen van Jozef werd gegeven. Efraïm ontving de **zegen van de vermeerdering** ('Jozef' betekent 'vermeerderen'). Hij zou tot vele volken uitgroeien.

Dan door naar het geheimenis van de tien stammen. Met **Jozef** is iets bijzonders aan de hand. In tegenstelling tot de andere broers lag zijn **missie in Egypte**. Zijn zonen werden ook in Egypte geboren. Dit laat de gang van het evangelie naar de heidenvolken zien. Jozef is daarom bij uitstek verbonden aan de missie onder de volken. Maar hoe zit dit met zijn zonen **Efraïm en Manasse**? Zij moeten ook op één of andere manier met de heidenvolken verbonden zijn, maar hoe dan precies?

Dit komen we op het spoor als we bekijken hoe de Bijbel spreekt over **de tien stammen** van Israël. Zoals de meeste lezers wel zullen weten, scheurde het rijk van koning Salomo na zijn dood in tweeën. De twee stammen Juda en Benjamin vormden toen het tweestammenrijk, wat ook wel Juda genoemd werd. De overige tien stammen stonden bekend als **Israël, Jozef of Efraïm**. We zien dat de lijn steeds specifieker wordt, van Jakob (Israël) naar zijn zoon Jozef naar zijn zoon Efraïm. Het is de naam Efraïm die uiteindelijk blijft plakken aan het tienstammenrijk.

Nu is het belangrijk om te weten wat er met deze koninkrijken gebeurde ten tijde van de ballingschap. Eerst werd het tienstammenrijk **Efraïm** verstrooid in verschillende fases. Het grootste gedeelte werd in **ballingschap naar Assyrië** gevoerd. Zij zijn **niet teruggekeerd** uit de ballingschap. Daarom worden de tien stammen door velen als 'verloren' beschouwd of omschreven. Vervolgens werd het tweestammenrijk **Juda** in ballingschap naar **Babylonië** gevoerd. Zij zijn uiteindelijk teruggekeerd naar het Beloofde Land en stonden vanaf dat moment bekend als **Joden**. De naam van het Joodse volk is van Juda afgeleid. Het Joodse volk beslaat dus slechts twee stammen van Gods volk.

Hier bestaat vandaag de dag veel **verwarring** over. Sommigen zeggen dat alle twaalf de stammen opgegaan zijn in het Joodse volk. Anderen claimen dat er verloren stammen 'teruggevonden' worden en die blijken dan Joods te zijn. Hoe het ook precies zij, de tien stammen zijn in zijn geheel nooit teruggekeerd uit ballingschap en zij kunnen ook geen Joden zijn, omdat zij niet uit het tweestammenrijk voortkomen. De naam Juda past niet bij de tien stammen, maar de naam Efraïm hoort bij hen.

Nu staan er duidelijke profetieën in de Bijbel dat het **tienstammenrijk in de Eindtijd** ook weer terug gaat keren. Je kunt hier bijvoorbeeld over lezen in Ezechiël 37:15ev. In de Eindtijd zal niet alleen Juda terugkeren, maar ook **Efraïm zal terugkeren**. Dan zullen deze twee kuddes weer **tot één kudde** gevormd gaan worden door de Messias. Yeshua heeft dan ook gezegd in Johannes 10:16: *Ik heb nog andere schapen, die niet van deze schaapskooi zijn; ook die moet ik binnenbrengen, en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één Herder*. Zeer waarschijnlijk refereert Yeshua hier aan Ezechiël 37:22-24, waar staat dat Juda en Efraïm weer één kudde zullen worden onder één Herder.

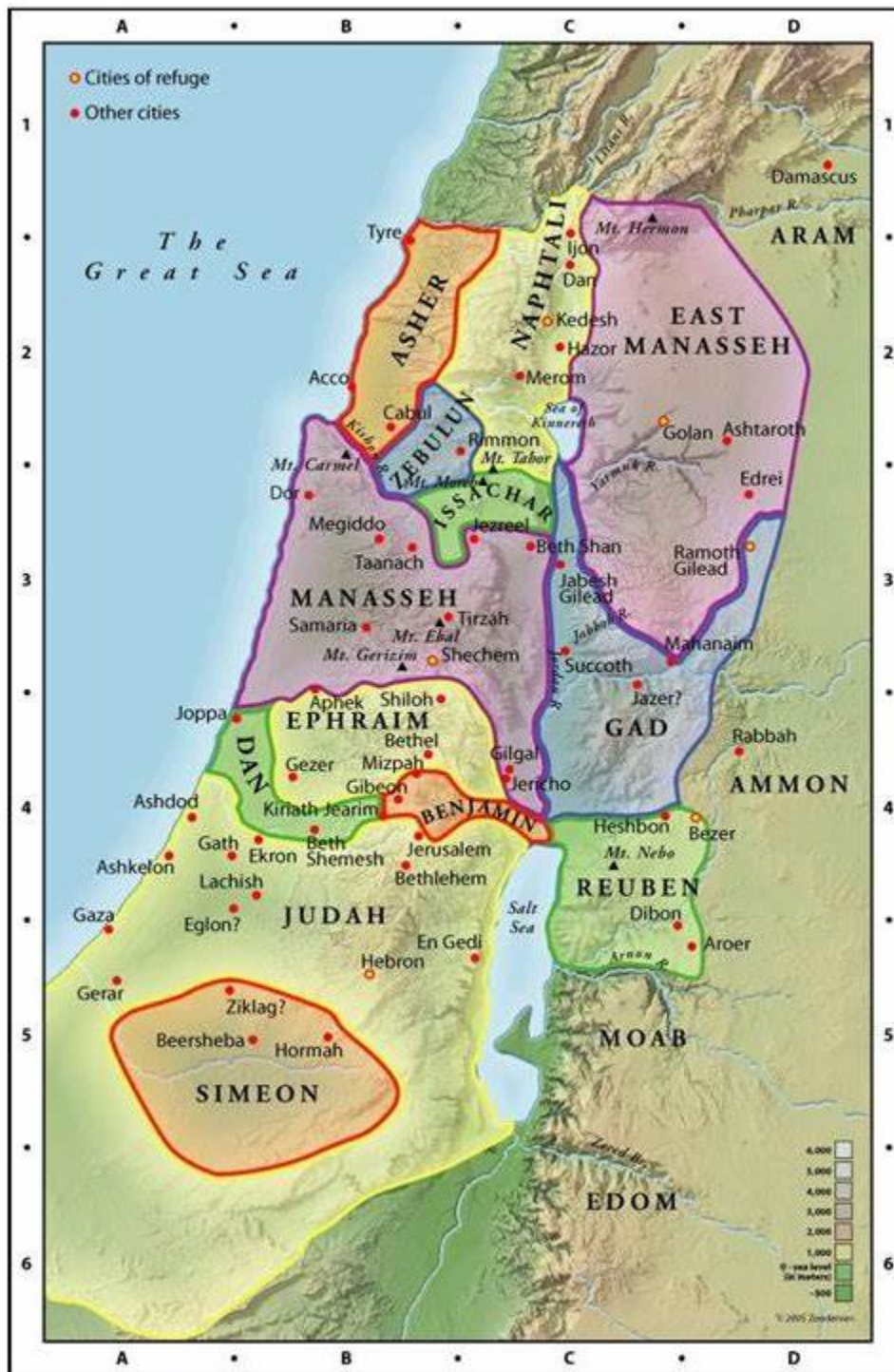
Tot zover de theorie, maar nu de praktijk. **Waar zijn die tien stammen dan?** Zijn die zuiver bewaard gebleven? Hoe gaat God hen terugbrengen? Of staat Efraïm inmiddels enkel symbool voor de **gelovigen uit de heidenvolken** en heeft dit niet meer zozeer met afstamming te maken?

Steven M. Collins heeft uitgebreid historisch onderzoek gedaan naar de tien stammen en waar die gebleven zijn na de tijd van de ballingschap. In zijn boek *'Onbekend Israël, van David tot vandaag'* beschrijft hij met talloze argumenten dat de tien stammen nooit echt verloren zijn geweest. Zij zijn onder andere namen in andere gebieden neergestreken. Hij beargumenteert dat het overgrote gedeelte van de tien stammen **via de Kaukasus naar Europa** zijn getrokken. Uiteindelijk zijn zij neergestreken in West-Europa en ook in grote getallen naar Amerika overgestoken.³ Of dit onderzoek overtuigend is, laat ik in het midden, maar het schetst op zijn minst **een mogelijkheid**, die het overwegen waard is. Wat als de tien stammen zich gewoon in ons midden bevinden? Wat als God ze vandaag de dag wil gaan uitleiden vanuit de huidige Westerse wereld?

Onze huidige *aliyah* moet op zijn minst tot nadenken stemmen. Jakob zegt namelijk dat **Efraïm groter** zal zijn dan Manasse en dat zijn zaad **'de volheid van de volken'** of 'een veelheid van volken' zal zijn. Dit is in het Beloofde Land echter nooit gebeurd (zie de kaart verderop). Het is opvallend dat het grondgebied van Manasse veel groter was dan dat van Efraïm. Ook lag de hoofdstad van het tienstammenrijk Samaria op het grondgebied van Manasse en niet op dat van Efraïm. Verder is Efraïm nooit tot 'vele volken' geworden in het Beloofde Land. Deze zegeningen moesten dus **ná de ballingschap** nog in vervulling gaan. Maar hoe dan? Het tienstammenrijk is in elk geval onder de naam **Efraïm uitgezaaid onder alle volken** van de aarde. Daar moet Efraïm tot een groter volk uitgegroeid zijn dan Manasse en tot de volheid van de volken geworden zijn, hoe dit er ook precies uitziet...

Een ander punt wat tot nadenken moet stemmen is dat Jakob in Genesis 49:13 profeteert dat de stam **Zebulon aan de zee** zal wonen. Dit was ook **niet het geval** in het Beloofde Land. Het gebied van Zebulon grenst niet aan de zee. Is het mogelijk dat Zebulon op dit moment wél aan de kust woont, ergens in West-Europa?

³ Op Youtube legt Wim ten Voorde hier ook iets over uit: <https://www.youtube.com/watch?v=qf1PhmacvKw&t=6171s>.

Menselijkerwijs zou je zeggen dat de Israëlieten inmiddels **helemaal vermengd** en opgegaan moeten zijn te midden van de volken. Als ze al naar Europa en Amerika getrokken zijn, dan is de lijn van **afstamming** toch zeker **niet zuiver** bewaard gebleven, zoals bij het Joodse volk vaak wel het geval is? Moeten we de Westerse wereld dan in zijn algemeenheid als 'Israëlitisch van oorsprong' zien? Of staat Efraïm nu alleen nog maar symbool voor de gelovigen uit de heidenvolken?

Laten we voorop stellen dat **God bij machte** is om zijn volk uit de volken uit te zeven, waar mensen dat niet meer kunnen. Hij kan een **zuivere rest** van zijn volk bewaard hebben door de eeuwen heen. Maar zelfs als we de letterlijke afstammingslijn van de tien stammen even tussen haakjes zetten, dan nog zijn er tenminste twee punten, die we Bijbels gezien moeten onderkennen. Dit zijn de volgende:

1. Efraïm is uitgezaaid onder vele volken
2. Efraïm zal geoogst worden uit de volken als tien aanwijsbare stammen

Het eerste punt is niet zo moeilijk in te zien. De tien stammen werden namelijk in verschillende fases gedeporteerd naar verschillende gebieden. Ook was een groot deel van hen zelf het Beloofde Land al ontvlucht. Zij zijn neergestreken in Afrika en Europa en in andere plaatsen. **Onder vele volken** zijn zij verspreid geraakt. Daarom worden zij ook als **'verloren'** beschouwd door velen.

Het tweede punt is ingewikkelder, maar vanuit de Bijbel glashelder. **Ezechiël 37** sprak al over de **terugkeer van Efraïm** als een aparte gebeurtenis, naast de terugkeer van Juda (het Joodse volk). Samen zouden zij tot één kudde gaan worden. Daarbij zullen de verschillende stammen te onderscheiden moeten zijn. Zo wordt er in Openbaring 7 gesproken over de **144.000 verzegelden**. Dit zijn eerstelingen uit de twaalf stammen van Israël: **12.000 uit iedere stam**. Als deze verzegelden in de Eindtijd verzegeld kunnen worden, dan moeten zijn naar de twaalf verschillende stammen **te onderscheiden zijn**.

Verder heeft **Yeshua** in Mattheüs 19:28 gezegd dat **zijn leerlingen** bij zijn wederkomst zullen **regeren over de twaalf stammen** van Israël.⁴ Iedere apostel zal in het messiaanse rijk over één specifieke stam van Israël regeren. Deze stammen moeten dus te onderscheiden zijn, wanneer Yeshua terugkomt om over deze wereld te regeren. Niet alleen de twee stammen van Juda zullen dus terug moeten keren, maar ook de tien stammen van Efraïm.

Nu kun je dit nog steeds op verschillende manieren uitleggen. Het kan zijn dat God **zuivere afstammelingen** van de tien stammen heeft bewaard door alle eeuwen heen. Het kan ook zijn dat God Efraïm ruimhartig zaaide onder de volken, dat ze totaal vermengd zijn geraakt met deze volken en dat God nu de **gelovigen uit deze volken** gaat oogsten. Zij zijn dan eenvoudigweg Efraïm. Hierin zouden nog steeds verschillende stammen te herkennen kunnen zijn. Het kan zijn dat **bepaalde regio's of volken** de karakteristieke kenmerken van een bepaalde stam zijn gaan dragen. De gelovigen die uit deze regio's geoogst worden door God, behoren dan tot die specifieke stam, ongeacht hun precieze afkomst.

Er zijn allerlei uitleggingen over **welke landen van welke stam** afkomstig zouden zijn. Dit kan redelijk precies aangewezen worden op basis van **Bijbelse profetieën** over deze stammen. Met name de profetieën van Jakob in Genesis 49 en van Mozes in Deuteronomium 33 zijn hierbij van belang. De regio van Nederland zou dan bijvoorbeeld verbonden kunnen worden met de stam van Zebulon. Dit blijft altijd wat koffiedik kijken natuurlijk. God gaat tonen hoe het daadwerkelijk zit.

⁴ 'Oordelen' betekent in deze context 'regeren'. De koningen voerden de hoogste rechtsspraak in het land. Yeshua spreekt over zijn komende, concrete Koningschap, wanneer Hij voor 1000 jaar zal regeren in Jeruzalem, volgens Openbaring 20. Daarbij zullen zijn directe mederegeerders de twaalf apostelen zijn.

Welk standpunt we ook precies innemen in deze materie, ik denk wel dat we Bijbels bezien kunnen concluderen dat God nog niet klaar is met **de tien stammen**. Zij zijn uitgestrooid onder de volken en **God gaat ze oogsten**. Zij vallen Bijbels bezien niet samen met het Joodse volk, maar zullen wel teruggebracht gaan worden naar het land Israël.

Juda en Efraïm zullen herenigd worden. Over dit bijzondere moment spreken vele Bijbelse **profeten**. God zal zijn volk weer herstellen en opbouwen, zoals vroeger. Ook **Paulus** heeft over dit moment geschreven in Romeinen 11:25-26. Tot voor kort begreep ik dit zelf niet, maar een broeder opende mijn ogen hiervoor. In deze verzen staat geschreven:

*Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat **de volheid van de heidenen is binnengegaan**. En **zo zal heel Israël zalig worden**, zoals geschreven staat: de Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.*

De eerste zin van vers 26 las ik altijd als ‘En **dan** zal heel Israël zalig worden’. Nadat de heidenen tot bekering zijn gekomen, zal Israël zalig worden. Maar dat staat er niet. Er staat ‘En **op deze manier** (houtós) zal heel Israël zalig worden’. De volheid van de heidenen is namelijk Efraïm! Dit verwijst naar de huidige *aliyah* waarin Jakob over **Efraïm** profeteert dat hij ‘**de volheid van de heidenvolken**’ (*melo hagojiem* – vers 19) zal worden. Wanneer Efraïm binnen zal gaan, thuisgehaald zal worden, dan zal heel Israël zalig en hersteld worden. En dan zullen de goddeloosheden van Jakob (de twaalf stammen bij elkaar) afgewend worden. De verharding zal dus voortduren tot aan de terugkeer van Efraïm.

De **hereniging van Juda en Efraïm** neemt een grote plaats in, in de Bijbel, voor degenen die het gaan zien. De hele Bijbel staat vol met verwijzingen naar dat moment. Zo kan de gelijkenis van **de verloren zoon** uit Lukas 15 ook goed slaan op de verlossing van Efraïm. Efraïm heeft zich vermengd met de volken, zoals de verloren zoon heenging en zich vermengde met heidenen en uiteindelijk bij de onreine varkens af was. Wanneer Efraïm terugkeert heeft de oudste zoon (Juda) daar aanvankelijk problemen mee, maar uiteindelijk worden beiden met elkaar en de Vader verzoend.

Nog een ander voorbeeldje is het feit dat de twee verkenners **Jozua en Kaleb** uit de stammen Juda en Efraïm kwamen (zie Numeri 13:6-8). Samen konden zij het Beloofde Land binnengaan. De hereniging van deze beide zal tot het Beloofde Koninkrijk van de Messias leiden. God verlangt ernaar om Juda en Efraïm weer te gaan verenigen, om het Joodse volk en de tien stammen vanuit de heidenvolken samen te gaan voegen.

Ik geloof dat die stap **heel nabij** is. Ik geloof dat God de Israëlieten (de tien stammen) op dit moment al in hun harten aan het aanspreken is. God roept zijn eerstelingen vanuit Babylon. Ik geloof ook dat er daarom zoveel mensen beginnen te verlangen naar de Thora en de feesten van de Heer. Gods roep vindt weerklank in vele harten.

Als deze roep in jouw hart echoot, geef dan het stuur van je leven volledig aan de Heer over. Hij zal alles doen wat nodig is om jou van tussen de volken uit te zeven en op de juiste plaats te brengen. Iedereen heeft een **specifieke plaats** in zijn Eindtijdplan. Volg zijn instructies nauwgezet op. Dan zal Hij jou op de juiste plek brengen.

Yeshua sprak in Mattheüs 15:24 dat Hij **alleen maar gezonden** was tot de verloren schapen van het **huis van Israël**. Ja, het heil heeft een omweg via de heidenvolken genomen. En ja, God wil ook heidenen voor eeuwig redden. Maar zijn oog is nog steeds op de oogst uit Israël gericht. De Israëlieten zijn onder de volken uitgestrooid, maar de oogst is nabij. Daar loopt alles op uit. Dan zal Yeshua de **geheiligde rest** van de verloren schapen van het huis van Israël binnenhalen. Dan pas zal zijn missie geslaagd en afgerond zijn.

Tenslotte, waarom ontving **Efraïm** nu als jongste **de grootste zegen**, boven **Manasse**? Wel, ik vermoed dat Manasse en Efraïm voor twee fases staan van de tien stammen. Manasse was het grootst in het Beloofde Land **vóór de ballingschap**. Efraïm werd de grootste **ná de ballingschap**, gezien de tien stammen zijn naam zouden blijven dragen. Hoewel Manasse qua zegen als eerste kwam en daarmee de 'oudere' was, zou Efraïms zegen die van Manasse ver overstijgen. Hij zou tot volheid van de volken worden. Dit laat zien dat **de laatste zegen groter** zal zijn de eerste zegen. Als Yeshua de tien stammen weer verzamelt, dan zal hun zegen die van vóór de ballingschap ver overstijgen. Het einde zal beter zijn dan het begin. Daar mogen we voor bidden en daar mogen we naar uit zien!

Wat hebben we nu geleerd?

1. Waarschijnlijk gaf Jakob een begraafplaats in het Beloofde Land aan Jozef
2. Net als Jozef ontving Yeshua alleen een graf in het Beloofde Land
3. Nieuw geestelijk gebied innemen doe je door Woord en gebed
4. Trouw aan God in een heidense omgeving is van grote waarde
5. Jozef en zijn kinderen staan voor de zegen van vermeerdering
6. Het tienstammenrijk draagt de naam van Efraïm
7. Manasse was de grootste van de tien stammen vóór de ballingschap
8. Efraïm is de grootste te midden van de volken, ná de ballingschap
9. De tien stammen zijn mogelijk in West-Europa en Amerika terechtgekomen
10. God gaat de tien stammen terugbrengen en verenigen met het Joodse volk (Juda)
11. Dit kan zijn naar specifieke afstamming of om de gelovigen uit de heidenvolken gaan
12. De tien stammen zullen specifiek van elkaar te onderscheiden zijn
13. Yeshua's missie is niet voltooid, zonder de oogst van Efraïm (de tien stammen)
14. De laatste zegen van de tien stammen zal groter zijn dan de eerste
15. De tijd is nabij! God roept de Israëlieten uit de tien stammen nu wakker...